

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) ศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานและการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และ 3) ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 22 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 183 แห่ง โดยสุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้ 94 แห่ง วิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for the Social Science, SPSS/ For window) และสถิติที่นำมาวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสูงสุด (Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ด้านการทดสอบหาสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลและการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ใช้สถิติวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise Method) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ ดังนี้

1.ลักษณะพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล ความรู้ความเข้าใจโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และการวางแผนการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ระยะเวลาที่ก่อตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ร้อยละ 44.7 ก่อตั้งมาเป็นเวลา 8 ปี ระยะเวลาต่ำสุด 5 ปี ระยะเวลาสูงสุด 10 ปี และระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 8 ปี

ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ร้อยละ 78.7 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก รองลงมา คือ ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ร้อยละ 16 และ ร้อยละ 5.3 ตามลำดับ

พื้นที่ในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.6 มีพื้นที่ในเขตรับผิดชอบน้อยกว่า 100 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่ในเขตรับผิดชอบมากกว่า 400 ตารางกิโลเมตรเพียงร้อยละ 2.1 พื้นที่ต่ำสุดในเขตรับผิดชอบคือ 2.63 ตารางกิโลเมตร พื้นที่สูงสุดของเขตรับผิดชอบคือ 486 ตารางกิโลเมตร พื้นที่เฉลี่ยในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลคือ 72.8 ตารางกิโลเมตร และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กร้อยละ 61.7 มีพื้นที่ในเขตรับผิดชอบน้อยกว่า 100 ตารางกิโลเมตร

ประชากรในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่ร้อยละ 46.8 มีประชากรในพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 5,001 – 10,000 คน และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประชากรมากกว่า 15,001 คน มีเพียงร้อยละ 3.2 จำนวนประชากรต่ำสุดในพื้นที่รับผิดชอบคือ 1,275 คน จำนวนประชากรสูงสุดในพื้นที่รับผิดชอบคือ 21,617 คน จำนวนประชากรเฉลี่ยในพื้นที่รับผิดชอบคือ 6,511.8 คน และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กร้อยละ 38.3 มีประชากรในพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 5,001 – 10,000 คน

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลจากการจัดเก็บภาษีปี 2546 ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.1 มีรายได้จากการจัดเก็บภาษี 1,000,0001 – 5,000,000 บาท มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีต่ำสุดคือ 21,687 บาท รายได้จากการจัดเก็บภาษีสูงสุดขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ 25,089,244 บาท รายได้เฉลี่ยขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ 4,577,095 บาท และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กร้อยละ 48.7 มีรายได้จากการจัดเก็บภาษี 1,000,0001–5,000,000 บาท

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลจากเงินอุดหนุนรัฐบาล ปีงบประมาณ 2546 ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.3 มีรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1,000,0001 – 5,000,000 บาท รายได้ต่ำสุดขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ 316,157 บาท รายได้สูงสุดขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ 27,972,256 บาท รายได้เฉลี่ยขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ 4,302,919 บาท

และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กร้อยละ 70.2 มีรายได้จากเงินอุดหนุนรัฐบาล 1,000,000–5,000,000 บาท

จำนวนประเภทสินค้า OTOP ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.3 มีจำนวนสินค้าน้อยกว่า 5 ประเภท รองลงมาคือ 6–10 ประเภท ร้อยละ 21.3 และสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์มากกว่า 11 ประเภท คิดเป็นร้อยละ 5.4 จำนวนสินค้าต่ำสุดคือ 1 ประเภท จำนวนสินค้าสูงสุดคือ 20 ประเภท จำนวนสินค้าเฉลี่ยประมาณ 4 ประเภท และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กร้อยละ 67.1 มีจำนวนประเภทสินค้า OTOP น้อยกว่า 5 ประเภท

ประเภทของสินค้า OTOP ที่มีการผลิตภายในตำบล สินค้าที่ทำการผลิตมากที่สุดในแต่ละตำบลนั้น ร้อยละ 24.5 ผลิตสินค้าประเภทอาหาร รองลงมาคือ สินค้าประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ศิลปะประดิษฐ์และของที่ระลึก เครื่องใช้และเครื่องประดับ เครื่องดื่มและสมุนไพร คิดเป็นร้อยละ 19.1, 18.1, 14.9, 12.8 และ 10.6 ตามลำดับ และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ร้อยละ 22.3 จะทำการผลิตสินค้าประเภทอาหาร

การรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้า OTOP ร้อยละ 59.6 เป็นการรวมกลุ่มขึ้นใหม่ เพื่อผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และร้อยละ 40.4 เป็นธุรกิจขนาดย่อมที่มีอยู่แล้วภายในตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็กร้อยละ 49.0 เป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้า OTOP ขึ้นใหม่

หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มากที่สุด ร้อยละ 54.3 คือ กรมการพัฒนาชุมชน รองลงมาเป็นสำนักงานเกษตรอำเภอและสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด กรมพัฒนาฝีมือและแรงงาน และหน่วยงานเอกชนตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 27.7, 12.8, 3.2 และ 2.1 ตามลำดับ

ความรู้ความเข้าใจโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับปานกลาง (5-7 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมาคือมีความรู้ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับสูง (8-10 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 46.8 และมีความรู้ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับน้อย (น้อยกว่า 5 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 2.1 โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 8.09 คะแนน และองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ร้อยละ 41.5 มีความรู้ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางและระดับสูงมีจำนวนค่อนข้างมาก แต่ก็ยังมีองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนหนึ่งที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาความรู้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้

ความเข้าใจโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้นตามกลุ่มคำถามที่เข้าใจไม่ เพื่อที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในตำบลให้มีคุณภาพและมาตรฐานต่อไป

การวางแผนการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าการวางแผนโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนการผลิตให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ใช้วัสดุในการผลิตอย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ต่อไป และการประสานงานในการจัดทำข้อมูล ร่วมกับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนระดับอำเภอ ทำให้มีข้อมูลที่ต้องการ สามารถส่งเสริมพัฒนากลุ่มผู้ผลิตสินค้าให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพต่อไป คิดเป็นร้อยละ 96.8 และการวางแผนโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การประชุมเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อติดตามผลของโครงการ และประเมินผลของโครงการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนระดับอำเภอ เป็นพี่เลี้ยงจึงประชุมเป็นครั้งคราว ประมาณ 3 เดือน ต่อ 1 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 31.9

2. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านการส่งเสริมอาชีพ และพัฒนาผลิตภัณฑ์

องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22 เนื่องจากยังขาดบุคลากรดำเนินการที่มีทักษะด้านการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมถึงงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงาน จึงทำให้การดำเนินงานไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีบทบาทด้านการส่งเสริมอาชีพ และพัฒนาผลิตภัณฑ์มาก ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาชีพกลุ่มเดิม และสร้างอาชีพแก่กลุ่ม ให้ครอบคลุมทั้งตำบลมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในเรื่องนี้มากเป็นอันดับหนึ่ง คงเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีจุดมุ่งหมายที่จะยกระดับรายได้ภายในชุมชนให้มีรายได้ที่เพิ่มสูงขึ้นและมีความยั่งยืน

ด้านการตลาด

องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.89 เนื่องจากอยู่ในช่วงระหว่างดำเนินการร่วมกันของกรมพัฒนาชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อร่วมกันเพิ่มช่องทาง สถานที่จำหน่ายสินค้า การช่วยเหลือด้านการตลาดในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.11 และ การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ในอินเทอร์เน็ตประจำตำบล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.06 คะแนน และบทบาทด้านการตลาดขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีบทบาทน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย 1.65 คือ การจัดการฝึกอบรม จัดทำระบบ

บัญชีสำหรับกลุ่มผู้ผลิตรายย่อย เนื่องจากกรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการแล้ว รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ และรับผิดชอบโดยตรงทางด้านการจัดทำระบบบัญชี จึงยังไม่ได้ดำเนินการในขณะนี้

3. การวิเคราะห์ระหว่างตัวแปรอิสระกับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยค่าทางสถิติ Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน พบว่ามีตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การวางแผนการดำเนินโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีนัยสำคัญร้อยละ 39.9 และมีตัวแปรอิสระ 2 ตัว ที่มีผลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ จำนวนประเภทสินค้า OTOP ในตำบล มีนัยสำคัญร้อยละ 31.8 และความรู้ ความเข้าใจโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีนัยสำคัญร้อยละ 37.2

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถสรุปเป็นสมการถดถอยพหุขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดังนี้

$$Y = a + b_7 x_7 + b_8 x_8 + b_9 x_9$$

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล = 1.359 + 0.02156 (จำนวนประเภทสินค้า OTOP ในตำบล) + 0.07351 (ความรู้ ความเข้าใจโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์) + 0.148 (การวางแผนการดำเนินโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)

โดยตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล 3 ตัวแปร คือ

1. จำนวนประเภทสินค้า OTOP ในตำบลมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ 1.994 กับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ระดับ 0.05 อธิบายได้ว่าหากจำนวนสินค้า OTOP ในตำบลมีจำนวนมาก องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีบทบาทในการสนับสนุน ผลักดันให้มีการผลิตสินค้าภายในตำบล โดยมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างสรรค์ภายในหมู่บ้าน เพื่อให้มีสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

2. ความรู้ ความเข้าใจโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ 2.698 กับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ระดับ 0.01 อธิบายได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์อย่างถูกต้อง จะสามารถให้ความรู้ คำแนะนำในการผลิตสินค้าในตำบลให้มีคุณภาพ สอดคล้องความต้องการของผู้ผลิต ทำให้สินค้าในโครงการมีมาตรฐาน ส่งผลให้สินค้าเป็นที่ยอมรับและเป็นการเพิ่มรายได้แก่ชุมชนอีกด้วย

3. การวางแผนการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ 6.997 กับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ระดับ 0.01 อธิบายได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการวางแผนการดำเนินงานล่วงหน้าในการทำงาน จะทำให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเกิดข้อผิดพลาดน้อย งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเสร็จตามกำหนด ทำให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามความเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการประสานงานและให้ความร่วมมือ ในการสนับสนุนด้านอาชีพแก่ชุมชนอย่างเต็มที่ รวมถึงขาดงบประมาณดำเนินการ บุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านในการเผยแพร่ แนะนำความรู้ในการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะขาดการติดตาม ประเมินผลทำให้ไม่ทราบถึงทราบปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาแนวทางแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาชีพเดิม และสร้างอาชีพใหม่แก่ชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้ รวมถึงสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ การอบรมด้านทักษะอาชีพ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีการผลิตที่ครบวงจร ทันสมัย ตรงตามมาตรฐานการผลิต และการตลาดแก่ประชาชนผู้สนใจ โดยผู้มีประสบการณ์ และจัดตั้งศูนย์รวบรวมสินค้า OTOP ระดับจังหวัด เพื่อสะดวกแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคในราคาที่เป็นธรรม ทำให้สินค้าแพร่หลายเป็นที่รู้จักได้เร็วขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่องบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐาน ความรู้ ความเข้าใจ และการวางแผนการดำเนินงาน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายโดยแยกตามประเด็นการวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการส่งเสริมอาชีพ และพัฒนาผลิตภัณฑ์

จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.22 โดยมีบทบาทด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาชีพกลุ่มเดิม และสร้างอาชีพแก่กลุ่มมากที่สุด มุ่งส่งเสริมให้ผู้ผลิตเลือกใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลัก มาเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์ เพิ่มรายได้เนื่องจากการลดต้นทุนการผลิต และส่งเสริมกลุ่มผู้ผลิตให้ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ผลการศึกษา มีความสอดคล้องกับการศึกษาของกาญจนาและกนกศักดิ์ (2530) ที่พบว่าการที่ประชาชนพึ่งตนเองได้นั้นต้องมีการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาองค์กรชาวบ้านให้มีคุณภาพและปริมาณในลักษณะที่เป็นของชาวบ้านดำเนินการเอง คือ การจัดตั้งองค์กรที่ทำกิจกรรมร่วมกัน และการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกๆ คนในกลุ่ม กลุ่มต้องมีหลายกิจกรรม มีสมาชิกจำนวนมากและต้องมีการอบรมสมาชิกกลุ่มขนาดเล็ก แต่การดำเนินงานยังมีปัญหาในด้านการใช้เทคโนโลยีการผลิตและจำหน่ายสินค้า จำนวนบุคลากรในการดำเนินงานไม่เพียงพอ และงบประมาณในการสนับสนุนโครงการทั้งหน่วยงานที่ให้การส่งเสริม และกลุ่มอาชีพที่ดำเนินงานตามโครงการ และสอดคล้องกับการศึกษาของสยาม (2546) ที่ระบุว่า ในภาพรวมประชาชนมีทัศนคติทางบวกต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ/การบริหารจัดการโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพราะมีแนวทางการดำเนินโครงการที่ชัดเจน มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เป็นรูปธรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ คัดเลือกสินค้าของตน โดยใช้วัตถุดิบและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นทรัพยากรในการผลิต โดยหน่วยงานของรัฐคอยช่วยเหลือแนะนำด้านการบริหารจัดการ ดังนั้น ควรสนับสนุนให้กลุ่มชุมชนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ และได้รับการรับรองคุณภาพ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้มากขึ้น เพราะสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองคุณภาพย่อมได้รับความน่าเชื่อถือมากกว่าสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพ และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงมหาดไทย (2546) ในการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย หรือ OTOP

Product Champion ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักที่จะเปิดโอกาสให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนในระดับฐานรากเข้าร่วมคัดสรร ทำให้มีโอกาสในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าของตน เพื่อให้มีศักยภาพสามารถส่งออกจำหน่ายในตลาดสากลได้

2. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการตลาด

จากการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในระดับปานกลาง โดยมีการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ในอินเทอร์เน็ตประจำตำบล รวมถึงการวางแผนระยะยาวด้านการผลิต การจำหน่ายผลิตภัณฑ์และการจัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้าชุมชน เพื่อจำหน่ายสินค้า OTOP ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับจิตลดา (2543) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพและจัดหาตลาดในเวลาเดียวกัน หน่วยงานราชการสามารถสนับสนุนงานวิจัยด้านการตลาด เพื่อหาช่องทางทางการตลาดให้แก่ผลิตภัณฑ์ นั่นคือ ถ้าสินค้าของกลุ่มที่ผ่านการรับรองคุณภาพแล้ว อาจทำให้กลุ่มมีความพร้อมในการจัดจำหน่ายมากขึ้น และทำให้มีโอกาสในการเพิ่มช่องทางการตลาดแก่กลุ่มด้วย รวมทั้งการศึกษาของกิตติ (2544) ซึ่งกล่าวถึงโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ว่าเป็นแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วม ขบวนการสร้างรายได้โดยการพึ่งตนเองเน้นการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ในแต่ละหมู่บ้านหรือตำบล สนับสนุนและส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถสร้างผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ โดยการพึ่งตนเองเป็นหลัก มีการจัดการด้านการตลาดอย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องในขบวนการนี้จำเป็นต้องอุทิศความคิดสร้างสรรค์และความปรารถนาที่จะใช้ทรัพยากรที่หาพบในท้องถิ่นเป็นหลัก เพื่อที่จะสร้างการกินคืออยู่ดี และคุณภาพชีวิตมุ่งสู่สากล พร้อมๆ กับการเน้นท้องถิ่น ขบวนการนี้พยายามที่จะเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่มีคุณลักษณะของท้องถิ่นเป็นหลักให้เข้าสู่มาตรฐานสากล เพื่อที่จะขยายขอบเขตตลาดไปสู่ตลาดโลก เสริมกับการตลาดในประเทศ

นอกจากนี้ผลการศึกษานี้ยังมีความสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงมหาดไทย (2546) ในยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานพัฒนาสินค้า OTOP จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัตถุดิบและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองต่อยอดจากผลิตภัณฑ์เดิมที่มีหลากหลายในพื้นที่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ให้สมาชิกรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายในการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยเน้นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของผลิตภัณฑ์การมีตราสัญลักษณ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การรับรองคุณภาพในระดับสากล รวมถึงส่งเสริมการตลาดในทุกระดับ เพื่อกระจายสินค้าสู่มือผู้บริโภคในตลาดต่าง ๆ รวมทั้งสร้างเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ต ส่งเสริมการ

มีส่วนร่วมของทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แบบครบวงจรทั้งของภาครัฐและเอกชน เริ่มตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การแปรรูป การรับรองคุณภาพและการตลาด เพื่อผลักดัน จังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นศูนย์แสดงสินค้าหัตถกรรมของภูมิภาค และเชื่อมโยงไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ ในจังหวัดอื่นๆ ด้วย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐาน ความรู้ ความเข้าใจ และการวางแผนการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์กับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาพบว่า จำนวนประเภทสินค้า OTOP ในตำบล ความรู้ ความเข้าใจและการวางแผนการดำเนินงาน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์อย่างถูกต้อง และมีการวางแผนการดำเนินงานล่วงหน้าในการทำงาน จะสามารถให้ความรู้ คำแนะนำในการส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าในตำบลทำให้สินค้าภายในตำบลมีความหลากหลาย มีคุณภาพ สอดคล้องความต้องการของผู้ผลิต ส่งผลให้สินค้าเป็นที่ยอมรับและเป็นการเพิ่มรายได้แก่ชุมชนอีกด้วย

ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ปทุมรัตน์ (2541) พบว่า การที่บุคคลจะสามารถปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องได้นั้น บุคคลจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้นเสียก่อน เพราะความรู้ ความเข้าใจเป็นพื้นฐานของการคิดและไตร่ตรอง ตัดสินใจว่าจะปฏิบัติตามดีหรือไม่ ความรู้ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เกิดผลในด้านการปฏิบัติที่ดี รวมทั้งการศึกษาของเอกวิทย์ (2543) ที่พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตรเรื่องการตัดสินใจ การประเมินผล ประโยชน์จากการพัฒนาการเกษตร และการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และการวางแผนระดับปานกลาง

นอกจากนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของสมเสียร (2543) พบว่าชุมชนที่มีความเป็นอิสระในการจัดการโครงการจากภาครัฐ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลหรือภาครัฐได้นำนโยบายมาเพื่อสนับสนุนและส่งเสริม โดยให้ชุมชนเป็นผู้คิดเอง ทำเอง ผลสำเร็จจึงเกิดกับชุมชน โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจระดับรากหญ้า ใช้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในรูปแบบต่างๆ ประชาชนจึงมีความเห็นว่าโครงการนี้จะเป็นแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนได้ สิ่งที่สำคัญคือ รัฐจะต้องกำหนดนโยบายที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และเสริมสร้างให้ทุกฝ่ายมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกัน เช่นเดียวกับกับการศึกษาของสุรพล (2531) ที่พบว่ามีปัจจัยหลายประการที่ทำให้กลุ่มอาชีพ

ประสบความสำเร็จ เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการในด้านต่างๆ การได้รับข่าวสาร ความสามารถที่ตอบสนองความต้องการให้แก่สมาชิก และได้รับการติดตามตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชนให้เข้มแข็งอันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจระดับประเทศที่เข้มแข็งต่อไป

4. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

จากการศึกษาเหตุผลในเชิงลึกพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดบุคลากรดำเนินการที่มีทักษะด้านการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมถึงงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงาน จึงทำให้การดำเนินงานไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ทั้งนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาของสยาม (2546) ที่พบว่า โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนทรัพยากรการบริหาร ด้านงบประมาณ และไม่สามารถจัดหาบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติงานให้เพียงพอ และยังมีปัญหาในการฝึกอบรม พัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ ซึ่งในการบริหารนั้นไม่ว่าภาครัฐหรือเอกชนก็ตาม งานจะไม่สามารถดำเนินไปด้วยดี ถ้าขาดทรัพยากรการบริหารที่เพียงพอ และเหมาะสมกับงานนั้นๆ แม้้องค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่งมีการจัดอบรมพัฒนาความรู้แก่ประชาชนแล้ว แต่กลุ่มเป้าหมายยังไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานอย่างแท้จริง ทำให้้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมอาชีพได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น จึงควรให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการนี้โดยตรง เป็นแกนนำสำคัญในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ในโครงการให้มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาด เพื่อยกระดับรายได้ ลดการว่างงานและการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคชนบทเข้าสู่ตัวเมือง เกิดการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ภายในหมู่บ้าน เกิดเป็นผลิตภัณฑ์เด่นประจำตำบล ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักและมีการยอมรับกันมากยิ่งขึ้น และสร้างความยั่งยืนในชุมชนต่อไป

ในการวางแผนการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์นั้น้องค์การบริหารส่วนตำบลขาดการประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่มีการประชุมติดตามผลและประเมินผลโครงการ ซึ่งอย่างน้อยควรจัดประชุมเดือนละ 1 ครั้ง แต่เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนระดับอำเภอเป็นที่เล็งจึงประชุมเป็นครั้งคราว ประมาณ 3 เดือน ต่อ 1 ครั้ง ทำให้ไม่ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงและไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างทันที่ สอดคล้องกับการศึกษาของอนันต์ (2545) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคทางด้านศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับมี ปัญหา ได้แก่ ปัญหาและอุปสรรคทางด้านระบบการผลิต ด้านระบบการตลาด ด้านประชาชนในพื้นที่และด้านรัฐบาล ส่วนทางบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิต

ภัณฑ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลควรประสานงานในการจัดโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ กับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

บทบาทด้านการตลาดขององค์การบริหารส่วนตำบลที่น้อยที่สุด คือ การจัดฝึกอบรมการจัดทำบัญชีสำหรับกลุ่มผู้ผลิตรายย่อย เนื่องจากกรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการแล้ว รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ และรับผิดชอบโดยตรงด้านการจัดทำระบบบัญชี จึงยังไม่ได้ดำเนินการในขณะนี้ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของพีระพงษ์ (2544) ที่พบว่า การจัดทำระบบบัญชีกลุ่มชุมชนส่วนใหญ่มีการจัดทำบัญชีกลุ่ม เป็นการจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต การจัดจำหน่ายทำให้มีการบริหารจัดการ อย่างเป็นระบบ มีผลต่อความพร้อมของกลุ่ม เพราะการทำระบบบัญชีทำให้ทราบความเคลื่อนไหวและข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่ม ดังนั้นรัฐบาลควรจัดเจ้าหน้าที่เพื่อให้ความรู้ด้านนี้แก่กลุ่ม ให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ทั้งในด้านกำไร ต้นทุน ผลตอบแทน หรือจุกจุกทุนในการผลิตเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล ควรดำเนินการร่วมกับกรมการพัฒนาชุมชนเพื่อลดช่องว่างในการทำงานและต้องพยายามส่งเสริมให้กลุ่มพัฒนาความรู้อย่างสม่ำเสมอและช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุด เช่น การเชิญวิทยากรที่มีความชำนาญในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาสินค้าของตนให้ดึงดูดความสนใจของลูกค้าแทนที่จะรอความช่วยเหลือจากรัฐบาลเพียงอย่างเดียว เป็นต้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการของงบประมาณ และพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรในองค์กรให้มีความพร้อม ความชำนาญด้านโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อให้ความรู้และคำแนะนำแก่ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันเพิ่มช่องทาง สถานที่จำหน่ายสินค้า รวมถึงพัฒนาสินค้าให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในตำบล เพื่อวางขายสินค้าของที่ระลึก รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์สินค้าทางอินเทอร์เน็ตประจำตำบล และการออกร้านตามงานต่าง ๆ ที่หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนจัดขึ้น เพื่อแนะนำสินค้าและเพื่อเป็นทางเลือกใหม่แก่ผู้บริโภคด้วย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการอันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในปรับปรุงการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1. เนื่องจากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความรู้ ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และการวางแผนการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญต่อการพัฒนาสินค้าภายในตำบลหากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ ความเข้าใจและการวางแผน การดำเนินการมาก จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีบทบาทมากภายในชุมชน ซึ่งจะส่งผลถึงความเป็นอยู่และเศรษฐกิจที่ดีภายในชุมชนด้วย ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการพัฒนาความรู้ของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดประชุมเชิงวิชาการ การจัดสัมมนาดูงานและเปลี่ยนข้อมูล เพื่อให้เกิดทักษะ ความชำนาญสามารถเผยแพร่ความรู้ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ มีการผลิตที่ครบวงจร ทันสมัย ตรงตามมาตรฐานการผลิต ให้การส่งเสริมสนับสนุนโดยการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ และการตลาดแก่ชุมชน รวมถึงการวางแผนการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทมาก เป็นแกนนำในการพัฒนาโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แก่ชุมชนต่อไป

2. จากผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของประเภทสินค้า OTOP ในตำบล ความรู้ ความเข้าใจและการวางแผนการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น รัฐบาลจึงควรสนับสนุนอย่างเต็มที่เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการวางแผนงานที่ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นจะทำให้สินค้าภายในตำบลสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว

3. จากผลการศึกษาที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์กันระหว่างบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล กับระยะเวลาที่ก่อตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล พื้นที่ทั้งหมดในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชากรทั้งหมดในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล รายได้จากการจัดเก็บภาษี ปี 2546 และ รายได้จากเงินอุดหนุนรัฐบาล ปี 2546 ดังนั้น รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้การช่วยเหลืออย่างเต็มที่และต่อเนื่องทั้งงบประมาณและการดำเนินงานในทุกด้าน เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทมากในการผลักดันยกระดับสินค้าโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สร้างโอกาสทางการตลาดและกระจายสินค้าจากชุมชนสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศในอนาคต

4. องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดประชุมประเมินผลโครงการร่วมกับทางกรมการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางในการทำงาน ทราบจุดอ่อน จุดแข็งของผลิตภัณฑ์ภายในท้องถิ่น รับทราบปัญหาและสามารถหาทางแก้ไขได้อย่างทันที่

5. องค์การบริหารส่วนตำบลควรผลักดันให้มีการจัดตั้งร้านค้าชุมชนและศูนย์หัตถกรรมประจำตำบลขึ้นเพื่อเป็นศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP และโครงการด้านการส่งเสริมอาชีพ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนากลุ่มอาชีพเดิม สร้างกลุ่มอาชีพใหม่แก่กลุ่ม และการประชาสัมพันธ์สินค้าในโครงการทาง Internet ให้สินค้าเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

6. เนื่องจาก องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอที่ต้องรับผิดชอบในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จึงควรกำหนดแผนพัฒนาสินค้า OTOP ไว้ในแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี เพื่อดำเนินการในพื้นที่ให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งสามารถสนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เกิดธุรกิจชุมชนเพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชน โดยการพึ่งตนเอง อันจะนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งและมีความยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเฉพาะบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ของจังหวัดเชียงใหม่ หากจะให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยการบริหารงานกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ประสบความสำเร็จระดับ 5 ดาว กับกลุ่มผู้ผลิตสินค้าที่ไม่ประสบความสำเร็จ คือกลุ่มที่ได้ระดับ 1-2 ดาว เพื่อทราบข้อแตกต่าง จุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อหาทางแก้ไขปัญหา และพัฒนาสินค้าให้เป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น

2. ควรมีการศึกษา ประเมินผลโครงการ และติดตามผลในกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ก่อนเข้าร่วมโครงการ และหลังเข้าร่วมโครงการว่ากลุ่มผู้ผลิตมีความเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคมมากน้อยเพียงใด

กรอบแนวคิดใหม่ที่ได้จากการวิจัย

การศึกษายาทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ผลการศึกษา พบว่ามีเพียงบางตัวแปรเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กันจึงได้สรุปผลกรอบแนวคิดใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

Independent Variables

- จำนวนประเภทสินค้า OTOP ภายในตำบล
- ความรู้ความเข้าใจในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- การวางแผนการดำเนินงาน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ตัวแปรตาม

Dependent Variables

- บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์**
- ด้านการส่งเสริมอาชีพและพัฒนาผลิตภัณฑ์
  - ด้านการตลาด